Néhány praktikus és fontos információ adóbevallás idején (2019. március 29.)

Tapasztalataink szerint még mindig sok téves információ kering azzal kapcsolatban, hogy milyen esetekben, milyen adókedvezmények illetik meg a fogyatékos illetve egészségkárosodott adózókat, valamint az ellátásban részesülőket. Ezúttal ezeket a rendelkezéseket járjuk körül részletesebben, bízva abban, hogy sikerül az esetleges félreértéseket tisztázni.

Most elsősorban a személyi jövedelemadóhoz kapcsolódó kedvezményekre térünk ki, de bizonyos szabályozásbeli ellentmondások kapcsán ismét említést teszünk a szociális hozzájárulási adókedvezményről is.

Személyi kedvezmény

A személyi jövedelemadóhoz kapcsolódik az ún. személyi kedvezmény, amelyet azok érvényesíthetnek, akik súlyosan fogyatékosnak minősülő emberként kötelesek adófizetésre. Ezen a ponton fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy e kedvezmény szempontjából a súlyos fogyatékosok köre sokkal szélesebben került meghatározásra, mint szokásosan. Ez azt jelenti, hogy nem csak a Fot. (1998. évi XXVI. törvény) alapján súlyosan fogyatékosnak minősülő emberek, illetve a fogyatékossági támogatást vagy rokkantsági járadékot kapók tartoznak ebbe a kategóriába, hanem mindazok, akik az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmény igénybevétele szempontjából súlyos fogyatékosságnak minősülő betegségekről szóló 335/2009. (XII. 29.) kormányrendeletben felsorolt betegségek valamelyikében szenvednek. Ez a rendelet számos betegséget sorol fel, a teljesség igénye nélkül ide tartoznak például bizonyos daganatos betegségek, de némely felszívódási zavart okozó intolerancia megbetegedés is.

A személyi kedvezmény a családi kedvezménnyel ellentétben nem az adóalapot, hanem az adót érinti, az arra jogosult személy adóelőlegét havonta az adott évre érvényes minimálbér 5%-ának megfelelő összeggel kell csökkenteni. Ez idén a 149.000 forintos minimálbért alapul véve 7450 Ft. A személyi kedvezményre is igaz, hogy akár öt évre visszamenőleg is érvényesítheti az, aki elmulasztotta korábban igénybe venni, mert például nem tudott a kedvezmény létezéséről.

Ugyanakkor, ha a fogyatékos személynek adott időszakban nincs személyi jövedelemadó-köteles jövedelme, akkor a kedvezmény elvész, más családtagja azt helyette nem érvényesítheti.

Családi kedvezmény

Köztudott, hogy a családi adókedvezmény szintén a személyi jövedelemadóhoz kapcsolódik, vagyis azt azok vehetik igénybe, akik valamilyen jogviszonyban (munkaviszony, egyéni vagy társas vállalkozói jogviszony, eseti megbízás, stb.) adóköteles jövedelemre tesznek szert, és emellett olyan gyermekről gondoskodnak, aki után családi pótlékra (nevelési ellátás vagy iskoláztatási támogatás) jogosultak.

Az viszont talán már kevésbé ismert tény, hogy ezt a kedvezményt olyan személy is érvényesítheti, aki rokkantsági járadékban részesül, vagy aki a családi pótlékot saját maga után kapja. Már itt utalunk azonban arra, hogy nem illeti meg a családi kedvezmény csupán ellátása alapján azt, aki rehabilitációs, vagy rokkantsági ellátásban részesül.

A családi kedvezmény az adózó összevont adóalapba tartozó jövedelmével összefüggésben érvényesíthető, mértéke függ az adott családban eltartottnak minősülők számától is. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy ha például a rokkantsági járadékos vagy családi pótlékra jogosult személy egyedül él, illetve nincs más a családjában, aki után a kedvezmény igénybe vehető lenne, akkor ő havonta kb. 10.000 forint adókedvezményre jogosult. Ha még van egy gyermeke is, kettőjük után már közel 40.000 forint adókedvezmény jár havonta.

Ha a rokkantsági járadékosnak nincs személyi jövedelemadó köteles jövedelme, de van olyan családtagja, aki dolgozik, akkor - a személyi kedvezménnyel ellentétben - ezt a rokkant személyt megillető családi kedvezményt a családtag is érvényesítheti.

Erre a kedvezményre is igaz, hogy lehetőség van annak utólagos, öt évre visszamenőleges érvényesítésére önellenőrzés útján.

Más a helyzet a foglalkoztatókat megillető szociális hozzájárulási adóhoz kapcsolódó kedvezménnyel, mely jelenleg nem érvényesíthető, ha rokkantsági járadékos személyt foglalkoztatnak. Mint ahogy arról egy korábbi írásunkban részletesen szóltunk, ez évtől már minden megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatója élhet ezzel a kedvezménnyel, a rokkantsági járadékosokra azonban annak ellenére nem terjesztették ki, hogy azt több alkalommal, több fórumon is kezdeményezték a fogyatékos érdekképviseleti szervezetek.

Mivel a szociális hozzájárulási adóhoz kapcsolódó kedvezmény a foglalkoztatóknak komoly könnyítést jelent (adókedvezményként az adóalap, de legalább az adott évre érvényes minimálbér kétszerese után megállapított 19,5% adó megfizetése alól mentesülhetnek), ezért a számukra előnyösebb, ha olyan személyt foglalkoztatnak, akivel kapcsolatban erre a kedvezményre jogosultak lehetnek.

Ebből következően azoknak, akik rokkantsági járadékban részesülnek, célszerű lehet részt venni komplex felülvizsgálaton, hogy foglalkoztatójuk velük kapcsolatban is érvényesíthesse a szociális hozzájárulási adóhoz járó kedvezményt. A 2018. évi LII. törvény 13. § (3) bekezdése értelmében e kedvezmény szempontjából megváltozott munkaképességű személynek minősül,

a) akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy annál alacsonyabb mértékű, illetve

b) aki 2011. december 31-én - a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény alapján megállapított - I., II., vagy III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult és jelenleg rokkantsági ellátásban vagy rehabilitációs ellátásban részesül.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota